

Máte v krátkom čase absolvovať operačný zákrok a rád(a) by ste vedeli, aké predoperačné výkony Vás na našom oddelení čakajú?

Jedna z podmienok, aby operácia bola úspešná, je, aby sa v deň Vášho príchodu na naše oddelenie:

- **Skompletizovali všetky výsledky vyšetrení krvi, moča, prípadne iného biologického materiálu, ktoré Vám zabezpečil Váš obvodný lekár.**

Ak sa Vám pridelený ošetrojúci lekár na našom oddelení rozhodne doplniť ďalšie vyšetrenie krvi, moča alebo Vás pošle na diagnostické vyšetrenie (rtg, sono a i.), ošetrojúci lekár alebo sestra Vás o všetkom budú včas informovať.

Počas operácie dochádza k určitým stratám krvi, preto Vám službukonajúca sestra odoberie krv aj na vyšetrenie krvnej skupiny (ak to nezabezpečil Váš obvodný lekár) a na základe ordinácie ošetrojúceho lekára Vám zaistí potrebné množstvo krvi k operácii.

Na aké oblasti sa zameriava predoperačná príprava?

- **Oblasť výživy**

Najmenej 6 až 8 h pred operáciou musíte ostať nalačno. Nesmiete prijímať nič ústami, necmúľať ani cukríky, nežuvať žuvačky, nefajčiť. Lieky (anestetiká) podávané pred operáciou potláčajú tráviace funkcie, preto hrozí nebezpečenstvo zvracania a vdýchnutia zvratkov počas podávania anestézie.

Sestra Vám večer pred operáciou umiestni na posteľ tabuľku s označením „nalačno“.

Ak budete mať v deň operácie pocit sucha v ústach, môžete si vypláchnuť ústa vodou, ale nesmiete ju prehltnúť.

Ak ste to z rôznych dôvodov nedodržali, musíte to oznámiť sestre!

Pred niektorými operáciami je potrebné zaviesť **nasogastrickú sondu (gumenú hadičku)**. Je to katéter, ktorý sestra zavedie cez nos do žalúdka krátko pred operáciou a fixuje ho šnúrkou alebo lepiacou páskou v oblasti nosa alebo úst. Slúži na prevenciu nevoľnosti, vracania a rozťahnutia žalúdka po chirurgických výkonov.

- **Oblasť vylučovania**

Krátko pred operáciou Vás sestra vyzve, aby ste sa vymočili.

Ak Vám ošetrojúci lekár ordinoval zavedenie katétra do močového mechúra, krátko pred operáciou, ak ste žena, zavedie Vám ho sestra ak ste muž, zavedie Vám ho lekár, ktorému sestra asistuje. Určite si položíte otázku :

„**Prečo?**“

Dôvodom zavedenia katétra do močového mechúra cez močovú rúru je zabezpečiť, aby močový mechúr zostal prázdny, a tým sa predišlo jeho poraneniu počas operácie v oblasti panvy.

Pri niektorých operáciách je dôležité aj vyprázdnenie čriev. Sestra Vám oznámi, kedy bude potrebné podávať klystír, či večer pred operáciou alebo v deň operácie. Ak je naordinovaný v deň operácie, musí Vám sestra podať klystír dostatočne zavčasu, aby ste mali čas na vylúčenie stolice.

- **Oblasť hygieny**

V predvečer alebo v deň operácie Vám sanitárka poskytne tekuté antimikrobiálne mydlo, ktoré musíte použiť pri kúpaní alebo sprchovaní (umyt' ním aj vlasy). Ďalej je potrebné, aby ste mali ostrihané nechty. Ak ste žena - nenalakované nechty, žiadny mejkap na tvári, pretože sa počas operácie a po nej posudzuje cirkulácia (zmeny sfarbenia nechtov, kože a i.). Ak používate sponky do vlasov, pred operáciou si ich zložte a uschovajte. Ak máte dlhé vlasy, zapleťte si ich.

- **Odpčinok**

Adekvátny odpočinok pomáha pacientovi zvládnuť stres z operácie. Našou snahou je, aby ste mali pred operáciou nerušený spánok. Ak nebudete môcť zaspáť, požiadajte službukonajúcu sestru o lieky na spanie.

- **Podávanie liekov**

Pred operáciou Vám sestra môže podať lieky do žily (ordinované napr. internistom, ktorého ste navštívili v rámci predoperačného vyšetrenia), prípadne Vám sestra prinesie liek ordinovaný chirurgom, ktorý užite ústami a zapite len veľmi malým množstvom vody. Tento liek znižuje tvorbu slín, ale aj sekrétov v dýchacom systéme a upokojuje. Zabezpečuje lepšiu plynulosť a hladkosť úvodu do anestézie, minimalizuje nebezpečenstvo vniknutia sekrétov do dýchacích ciest.

Upozorňujeme Vás, že liek vyvoláva driemoty, preto je potrebné, aby ste po užití lieku neschádzali z postele. Zároveň tento liek môže u Vás vyvolať pocit smädu. Smiete si vypláchnuť ústa, ale

nesmiete tekutinu prehltnúť. Sestra Vám umiestni tlačidlo signalizačného zariadenia na dosah ruky v prípade, že by ste potrebovali pomoc alebo radu.

- **Cennosti a protetické pomôcky**

Povinnosťou sestry je poučiť Vás o možnosti úschovy peňazí alebo iných cenností v našom zdravotníckom zariadení.

Ak ste si ponechali u seba väčšiu sumu peňazí alebo máte na sebe šperky či iné cennosti aj napriek poučeniu sestry (oddelenie nie je zodpovedné za ich stratu), je potrebné krátko pred operáciou si ich zložiť z rúk, krku a uší a uschovať si ich spolu s ďalšími Vašimi osobnými vecami do tašky. Rovnako si uschovajte aj protetické pomôcky ako sú okuliare, kontaktné šošovky, naslúchací aparát, snímateľnú zubnú protézu a iné. Ak sa Vám kníše zub, upozorníte na to službukonajúcu sestru.

Zrejme si znova položíte otázku: „**Prečo takéto opatrenia?**“

Snímateľná zubná protéza by sa mohla vytlačiť zo svojho miesta a zabrániť dýchaniu počas operácie. Rovnako aj kývajúci zub sa môže uvoľniť a Vy by ste ho mohli vdýchnuť počas anestézie.

- **Zvláštne nariadenia**

Ak ste pacient, ktorý sa lieči na cukrovku, v deň operácie sa Vám bude hodnota krvného cukru počas celého dňa monitorovať a na základe výsledkov, Vám bude sestra podľa ordinácie lekára podávať inzulín **v infúznom roztoku (glukózy 10%)**.

K ďalším povinnostiam sestry patrí aj **naloženie elastických obväzov na dolné končatiny alebo použitie tzv. antiembolických pančúch v deň operácie**. Cieľom je prevencia pred možným upchatím cievy v srdci, najmä u tých pacientov, ktorí majú cirkulačné poruchy na dolných končatinách.

Elastický materiál stláča žily dolných končatín, a tým uľahčuje návrat žilovej krvi do srdca. Tieto obväzy alebo pančuchy sa používajú aj po operácií.

- **Príprava kožného povrchu**

V predvečer operácie, respektíve v deň operácie Vám sestra prezrie operačnú oblasť, či tam nie sú vyrastky, materské znamienka, vyrážky, podráždenia, odreniny a iné. Ak sa nachádza v operačnej oblasti ochlpenie alebo ak operačnou oblasťou je vlasatá časť hlavy, je ich odstránenie nevyhnutné. Sanitárka Vám oholí ochlpenie alebo vlasy krátko pred operáciou.

Cieľom prípravy miesta, ktoré bude operované, je zníženie rizika pooperačnej infekcie rany.

Kto a kedy zabezpečí Váš odvoz do operačnej sály?

Z oddelenia Vás sestra v deň operácie prevezie na posteli do príslušnej operačnej sály, kde Vás aj s Vašou dokumentáciou odovzdá anesteziologickej sestre.

Mgr. J. Psotová, koordinátor ošetrovateľskej starostlivosti v spolupráci so sestrami FNsP Žilina

FNsP, Ul. V. Spanyola 43, Žilina

PRÍPRAVA PACIENTA NA OPERAČNÝ VÝKON

Upozornenie: informácie sú všeobecné, príprava na operáciu závisí od druhu operácie, zdravotného stavu a pod. Čím závažnejšia je operácia, tým náročnejšia je predoperačná príprava.

**Informácie pre pacienta, príbuzných pacienta
2010**